

Referat av föreläsning 2006-09-08 i Centrum för Teologi och Religionsvetenskap, Lund av Rev. Naim Ateek, direktor för Sabeel Ecumenical Liberation Theology Center, Jerusalem.

Dr. Ateek börjar med att presentera betydelsen av namnet för den teologiska förening han företräder: Sabeel. Ordet är arabiska och har två betydelser:

1. väg, stig
2. källa

Han säger att efterhand har ordets betydelser kommit att smälta samman, kanske beroende på att det ofta var vägen mot en vattenkälla som åsyftades då ordet användes.

Därefter kommer han in på den kontext vi talar om i dessa sammanhang, den kontext i vilken han själv och hans palestinska medkristna/medmänniskor lever i: "the conflict", konfliktens kontext.

Historik

Han börjar med att teckna en kortfattad historik av denna konflikt:

Vid staten Israels etablerande 1948 tvångsflyttades 750 000 palestinier. FN har tecknat en resolution som omfattar flyktingars rätt att återvända, men Israel nekar dem detta, säger Naim Ateek.

I det krig som utbröt under dessa första år av Israels existens tog Israel 20% mer än vad FN tilldelat dem.

Det finns alltså en stor flyktingproblematik i botten, säger Ateek.

I det krig som utbröt 1967 ockuperade Israel resterande del av det landinnehav de har idag. En andra tragedi, alltså, som skapade ännu fler flyktingar. Israel dominerar idag allt, säger han, och från 1970 började de etablera bosättningar på de "nyförvärvade" områdena Västbanken och Gaza.

I den första intifadan mot ockupationen flydde de flesta prästerna. Kyrkorna led därigenom en stor förlust. Det bor idag fler palestinska kristna i nordamerika än hemma i Palestina, säger Ateek.

Tron har skakats om i sina grundvalar. Många flydde eller höll fast vid sin tro trots allt.

Bibeltolkning

En del västerländska kristna började stödja judisk sionism. Det var inte i första hand judiska församlingar detta gällde, utan kristna sionister i väst. Det är alltså kristna sionisters agerande i väst som är roten till det onda, enligt Naim Ateek.

Och kärnan i problemet är bibeln själv.

En grundläggande fråga är: hur tolkar vi bibeln? Använder vi den för att upprätta människor eller för att förtrycka dem?

När det gäller just tolkningsproblematiken lyfter Naim Ateek fram frågan om exklusivitet och inklusivitet.

Många av texterna i GT är riktigt skrämmande, säger han. Budskapet där handlar ju om att israeliterna när de når fram till det utlovade landet ska fördriva kananéerna alternativt utrota dem!

Steget blir då inte långt för sionisterna att hänvisa till denna typ av bibelställen för att rättfärdiga staten Israels sätt att utöva makt gentemot de palestinier som bor i samma land.

Utmaningen för Sabeel i denna kontext blir att försöka finna en mer inklusiv tolkning av GT.

Sökandet efter en inklusiv bibeltolkning

Om man utgår från att det är Gud som är den rättmätige ägaren av landet, och att alla människor är lika inför Gud måste konsekvensen bli att försöka sträva efter möjligheter att dela landet rättvist, hävdar han. Det är alltså Gud som är landets ägare, inte någon viss folkgrupp.

Naim Ateek nämner problemet med Exodus som verkar vara svårt att tolka inklusivt.

Hos Hesekiel, däremot, går att finna bibelord om att landet måste delas och att tonvikt bör läggas vid rättvisa.

Vidare berör Naim Ateek gudsbegreppet. Begreppet 'Gud' - används av de religionsutövare som skulle kunna kallas Abrahams barn (krdm, judendom, islam). Frågan är dock inte så mycket om vi tror på *en* Gud som om vi tror på *en och samma* Gud? Denna frågeställning är avgörande, menar Naim Ateek.

Slutligen lyfter han fram Jonas bok i GT som en bibelbok som skakar om de grundpelare som sionismen vilar på.

Då Jona vägrar lyda Gud rubbas tanken på Gud som suverän. Jona kallas av Gud att predika för folket i Nineve. Detta utmanar tanken på att endast Israel är Guds utvalda folk. Gud älskar alla lika mycket. Profeten Jona skakar också om föreställningen om landets teologi, menar han.

Naim Ateek avslutar sin föreläsning med att inbjuda alla intresserade att delta i en konferens i Sabeels regi i Jerusalem mellan 2 – 9 november.